

Bieke VANDEKERCKHOVE

Auteur

Ze studeerde psychologie, toen ze te horen kreeg dat ze leed aan de ongeneeslijke spierziekte ALS en nog hooguit drie jaar te leven had. Vandaag zijn we ruim twintig jaar verder en Bieke VANDEKERCKHOVE leeft nog steeds. Geen miraculeuze genezing, maar een lange lijdensweg. Van vertwijfeling is echter geen sprake, integendeel.

‘En toch vind ik het leven de moeite waard’

Ilse VAN HALST

Wat vraag je aan een vrouw die zich een weg baant door het leven met een lichaam gehavend door een dodelijke spierziekte? Hoe kan ze leven, terwijl ze de dood in de ogen kijkt? De moed zinkt me dan ook in de schoenen, als ik aanbel bij Bieke VANDEKERCKHOVE. Maar nog meer dan haar vriendelijke ontvangst, stellen haar rustige blik en warme glimlach me op mijn gemak. Hier zit een sterke vrouw voor me.

–Net negentien, kreeg u te horen dat u aan een dodelijke ziekte leed en uw spieren almaar verder zullen verlammen, met uiteindelijk de dood als gevolg. Kon u dat bevatten?

Het was een enorme schok. Als een bom die ontploft. Ik stond op de drempel van het leven, om te horen dat het afgelopen is. Ik was achtereenvolgens sprakeloos, depressief, woedend, verdrietig. Om uiteindelijk de realiteit onder ogen te zien. Wat nu?

Op een dag nam iemand me mee naar de abdij van Westvleteren. Ik was 21. Het was een kantelpunt in mijn leven. De stilte van die plek trof me erg. Ik kwam er moedeeloos aan. Drie dagen verbleef ik er in stilte, om dan lachend huiswaarts te keren, ook al was ik nog altijd even ziek. En toch was voor mij alles veranderd. Ik was opnieuw gelukkig.

Dankzij de ontmoeting met de monniken had ik weer een vonk van hoop gevonden. Ik ondervond aan den lijve wat André Louf, gewezen abt van De Katsberg in Frankrijk en nu kluzenaar, bedoelde toen hij het had over „een sterven dat tot je eigen verbazing naar het leven kantelt”. Mijn situatie was uitzichtloos. Ik botste op de grenzen van mijn mogelijkheden. Maar ik bad en zong de psalmen mee. Ik vertrouwde me toe aan God, om verwonderd vast te stellen dat ik niet viel, maar opnieuw vaste grond onder de voeten kreeg. Al zak je tot de bodem van wanhoop en verdriet, er komt een punt dat het kantelt naar ‘en toch is het leven goed’. Daaraan gaat wel een lange weg van afzien vooraf. Er is niets romantisch aan de strijd op leven en dood.

–Bent u nu eens en voor altijd in het reine gekomen met uw ziekte?

Ik worstel er nog dagelijks mee. Nog steeds kan ik het niet aanvaarden. En ja, soms ben ik verbitterd. Alleen besef ik nu dat de stilte me veerkracht geeft, zodat ik toch nog iets van mijn leven kan maken. Zodat ver-

Bieke Vandekerckhove weet de oorverdovende stilte om te buigen tot een bron van hoop. © Kristof Ghyselincx

bittering geen levenshouding wordt. Door dagelijks te bidden en te mediteren, bouw ik bewust momenten van stilte in mijn leven in. Nadenken over het lijden leidt tot verbittering. Je geraakt er toch niet uit. Je kunt er geen zin in ontdekken. Stilte geeft me steun, kracht en moed.

„Ook al zak je tot de bodem van de wanhoop, er komt een punt dat het kantelt”

–Na enkele jaren bleek de ziekte gestabiliseerd. Een hele opluchting?

Gek genoeg had ik het daar moeilijker mee. Ik blijf leven, maar met ontzettende beperkingen. Bovendien kan de ziekte elke dag opnieuw de kop opsteken. Dit is een heel andere strijd. Hoe voortleven, als je armen zo goed als verlamd zijn? Als je gedwongen bent tot niets doen?

Aanvankelijk vond ik die stilte verpletterend en negatief. Tot ik het zenboeddhisme ontdekte en inzag dat er rijkdom zit in de stilte. Wie stil is, wordt met zichzelf geconfronteerd. Eerst stoot je op je onrust en je gepieker, maar als je daar doorheen dringt, kom je tot een diep gevoel van dankbaarheid. Je beseft dat het leven een onuitsprekelijk mysterie is. Als je daarvan hebt geproefd, ontdek je een kracht die door niets kan worden aangetast.

Ik ervaar de benedictijnse spiritualiteit en het zenboeddhisme als twee wegen om tot een leven te komen dat gericht is op openheid, op de ander, op het mysterie, op de religieuze diepte. Beide tradities verwoorden dezelfde fundamentele kantelerij waarin de mens openbreekt tot waarachtig leven. Ze verschillen in die zin dat het christendom een verbale traditie is, terwijl zen hoofdzakelijk stilte is. Het christendom wil vaak te snel een antwoord van zin geven op het probleem van het lijden. De oosterse religies daarentegen vertrekken van het niet-weten. Ze duiken de stilte in, dompelen zich onder en komen

daardoor tot zin. Van deze diepgaande stiltebeleving kunnen wij zeker iets leren. Zoals zij iets kunnen opsteken van onze zoektocht naar oplossingen, die uitmondt in tal van concrete projecten voor minderbedeelden. Het moet niet het ene of het andere zijn. Het kan best allebei zijn.

–Zelf doorbreekt u de stilte met een boek over uw persoonlijke weg. Waarom?

Ik twijfelde lang om dit neer te schrijven, precies omdat het om een persoonlijk weg gaat. Uiteindelijk gaf een zin uit het Nieuwe Testament de doorslag: „Wees altijd bereid tot verantwoording van de hoop die in u leeft” (1 Petrus 3, 15). Zelf heb ik veel gehad aan de dagboeken van de joodse Ety Hillesum over haar strijd tegen de uitzichtloosheid van Auschwitz. Misschien kan ik met mijn verhaal op mijn beurt mensen bemoedigen en inspireren.

Bieke Vandekerckhove, *De smaak van stilte. Hoe ik bij mezelf ben gaan wonen*, Ten Have/Lannoo, Kampen/Tielt, 2010, 160 blz., 16,95 euro, ISBN 978 90 599 5979 8.